

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Vår dato: 01.09.2015
Vår ref.: 2015/3842
Arkivkode:561
Deres dato: 22.05.2015
Deres ref.: 201100610-10

Uttalelse til søknad om konsesjon for Bøla kraftverk Steinkjer kommune

Vi viser til brev av 22.05.15 med konsesjonssøknad for Bøla kraftverk i Steinkjer kommune.

Bakgrunn

Strinde- og Bøle Almenning søker om konsesjon for utbygging av Bøla kraftverk i elva Bøla som renner ut i Snåsavatnet.

Kraftverket er planlagt å utnytte et fall på 87 m i Bøla som har en middelvannføring på ca 1,25 m³/s. Med planlagt turbineffekt på 2,0 MW og slukeevne på 2,8 m³/s er produksjonen beregnet til ca 5,6 GWh. Vannvei mellom inntaksdam og kraftverk er ca 950 m og planlegges som nedgravd rørgate langs eksisterende veg. Det foreslås minstevannføring på 120 l/s.

Inntaksdammen i Bøla planlegges som en 20 m lang og 4 m høy betongdam.
Kraftstasjonen planlegges knyttet til eksisterende nett med en ca 2,5 km jordkabel langs eksisterende veg.

Det er tidligere utarbeidet en miljørapport til konsesjonssøknaden: "*Bøla kraftverk, Steinkjer kommune Nord-Trøndelag. Virkninger på biologisk mangfold*", Sweco Rapport nr 1 (2011).

Rapporten konkluderer under oppsummering av konsekvenser (s.40) for aktuelle fagtema med at omsøkte prosjekt for miljøinteresser varierer fra *ubetydelig til liten konsekvens* for landskap til *liten til middels konsekvens* for fauna og verdifulle naturtyper. For landbruk og reindrift er konsekvensene vurdert til *liten negativ*.

Fylkesmannens overordna vurderinger

I større konsesjonssaker for kraftverk har Fylkesmannen i hovedsak tatt utgangspunkt i:

- Utbyggingens betydning for forsyningssikkerheten og den generelle kraftforsyningssituasjonen i Midt-Norge og Nord-Trøndelag.
- Utbyggingens bidrag til fornybar energi.
- Utbyggingens konsekvenser for områder hvor Fylkesmannen er fagmyndighet.

Omsøkte kraftverk er av begrenset størrelse og vi finner ikke behov for å sette dette prosjektet inn i de samme rammer som større prosjekt på de to første punktene.

For det tredje punkt konstateres at det ikke foreligger relevante momenter i forhold til vår sektormyndighet innen fagområdene *landbruk* og *beredskap*.

Fylkesmannens vurdering av framlagte konsesjonssøknad for Bøla kraftverk

Reindriftsområdet

I framlagte konsesjonssøknad er det gjort en god vurdering av reindriftens bruk av områder og vurderingen av de aktuelle konsekvensene, og vi har ingen merknader til dette. Men som avbøtende tiltak er det svært viktig at anleggsperioden avtales med Skæhkere sijte (Skjækerfjell reinbeitedistrikt). Støy og uro i beiteperioden vil føre til at rein trekker unna og benytter andre beiter. Negativ påvirkning gjennom langvarige, regelmessige forstyrrelser fører til atferdsendring hos reinen, noe som betyr at den unngår å bruke nærområdet til støykilden. Da området er en del av et viktig vinterbeite, og det i perioder kan være mye rein her, må anleggsperioden tilpasses deretter. Det må derfor settes som vilkår ved en eventuell konsesjon at tiltakshaver tar kontakt med reinbeitedistriktet og tilpasser anleggsperioden etter reindriftens bruk. Dette for å minimere de negative konsekvensene av tiltaket på reindriften.

Miljøområdet

Små vassdrag er for tiden utsatt for en betydelig utbyggingsinteresse over hele landet, slik også i Nord-Trøndelag. I følge NVE er det i N.-Tr.lag ca 30 søknader om vannkraftutbygging til behandling der alle unntatt ett er småkraftprosjekt (inntil 10 MW). Etter 1995 er det i tillegg gitt konsesjon til 44 utbygginger, der også alle unntatt er småkraftverk.

Erfaring de senere år har vist at enkeltvis innebærer småkraftprosjekt sjelden store nok miljøkonflikter til at konsesjon avslås. Dette kan i neste omgang medføre en "bit for bit-utbygging" med betydelige og uoversiktlige negative miljøkonsekvenser. På denne bakgrunn er det avgjørende at det foreligger et beslutningsgrunnlag som er godt nok for en vurdering av de miljømessige konsekvenser av omsøkte utbygging.

For å fremskaffe et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag på miljøområdet er utbyggere av småkraftverk (1- 10 MW) pålagt å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold som et ledd i konsesjonssøknaden, jf NVE veileder nr: 3/2009 *Kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk*.

Fylkesmannen konstaterer at vedlagte miljørapport til søknaden i hovedsak er basert på en dagsbefaring i planområdet 6.juli 2010 for å kartlegge Biologisk Mangfold.

Generelt vil vi hevde at å gjennomføre en feltkartlegging av relevante miljøverdier i tiltaks- og influensområdet i løpet av et døgn i beste fall må anses å være særdeles utfordrende.

Vi mener derfor at beslutningsgrunnlaget på fagfeltet må vurderes som *begrenset*.

Fylkesmannens vurdering av relevante miljøforhold

Nedenfor gjøres en kort vurdering av de miljøforhold som vi anser som mest relevant i saken.

Friluftsliv

Aktuelle planområde ligger like ved et av de største hytteområdene i Steinkjer kommune med over 100 hytter (Driftsvatnet og Øyingen), og inntil et av kommunens viktigste friluftsområder opp mot Brandheia/Brandheiklumpen, som også er det høyeste fjellet i kommunen 818 (moh).

Det er også blitt etablert flere turstier i nedre del av vassdraget og som i noen grad blir berørt av framlagte planer, uten at dette er omtalt i konsesjonssøknadens miljørapport. Framlagte miljørapport berører i det hele tatt fritids-/friluftssinteressene på en lite dekkende måte.

Det bør her også påpekes at det var prosjektsøker, *Strinde og Bøle Allmenning*, som i sin tid etablerte hyttefelt ved Drivsvatnet og Øyingen. Dette pålegger prosjektsøker et særlig ansvar for å ivareta også fritids-/friluftsinnteressene i området på en god måte.

Områdets store betydning som friluftsområde i Steinkjer kan bl.a. beskrives ved at det i forbindelse med aksjonen "10-på topp" i Steinkjer kommune har over 800 personer gått opp til Brandheiklommen sommeren 2015. Dette tallet er bemerkelsesverdig høyt siden dette er en relativt lang tur på 15-20 km, delvis i bratt terreng og som for de fleste betyr 5-6 timers marsj.

Planlagt inntaksdam er plassert helt inntil vegen for nevnte hytteområder og friluftsområde. Videre kommer dammen svært nært, 75-80 m, fra de nærmeste hyttene i området og kan medføre negative konsekvenser for disse. Ved en eventuell utbygging vil Fylkesmannen derfor tilrå at inntaksdam flyttes lenger ned i elva for å unngå terrenginngrep og inntaksdam like ved eksisterende hytter og innfallsport til Brandheiområdet.

Landskap

I framlagte konsesjonssøknad uttales bl.a. at Bøla ikke vurderes å være viktig for områdets visuelle kvaliteter i større perspektiv. I nærmiljøet setter imidlertid stryk og småfosser preg på landskapskarakteren og at en lang strekning elvestryk sees fra veien som krysser elva like nedenfor Drivsvatnet. Det konkluderes med at området har *middels verdi for landskap og at planene vil få ubetydelig til liten negativ konsekvens for fagområdet*.

Fylkesmannen mener at de landskapsmessige verdiene for området er betydelige og at virkningene av tiltaket synes å være undervurdert. Selv om rørgata i hovedsak er planlagt å ligge langs eksisterende vei, vil særlig inntak og kraftstasjon med avløp medføre vesentlige inngrep i området og sannsynligvis medføre negative landskapskonsekvenser, særlig i forhold til det nærliggende hytteområdet.

Biologisk Mangfold - Terrestrisk miljø

Verdifulle naturtyper

I miljørapporten vises til at det er registrert to lokalt viktige naturtyper i området.

Bekkekløft

Bøla har gravd ut en liten bekkekløft i deler av berørte elvestrekning. Lokaliteten fremstår som lite utviklet, men det er tydelige verdier i kløfta som skiller den ut fra andre deler av prosjektstrekningen og områder rundt. Bekkekløfta er verdisatt til *lokal viktig*.

Meanderende elveparti

I nedre deler av berørte elvestrekning får Bøla en stilleflytende karakter ved en liten elveslette med meandersvinger der er naturlig erosjon i ytterkant og masseavsetninger i innersvingen. Det uttales i miljørapporten at skogavvirkning på 70-tallet har redusert verdien for området som trolig tidligere har hatt sumpskog. Lokaliteten blir vurdert å være en lokalt viktig naturtype, og får ikke høyere verdi på grunn av de inngrep som er gjort på -70 tallet.

Rødlistearter - planter

Av miljørapporten fremgår at det under befaringen i området 6.juli 2010 ble registrert et funn av *Gubbeskjegg (Nær truet – NT)* ved elva på berørt strekning.

Rødlistearter - pattedyr og fugler

Av miljørapporten fremgår at det ikke ble registrert rødlistede fuglearter i området.

Fylkesmannen har ikke andre opplysninger om hekkelokaliteter eller registreringer unntatt offentlighet i nærheten av prosjektområdet. Fylkesmannen har derfor ingen vesentlige merknader til konsesjonssøknadens verdisetting/konsekvensvurderinger for *terrestrisk miljø*.

Andre arter

En art som må vies spesiell oppmerksomhet er *fossefall*. Fossefall er særlig negativt utsatt ved utbygging av elvekraftverk (jf NOF rapp.nr 3:2007). Redusert vannføring medfører tap av nærings- og hekkelokaliteter. Fylkesmannen er kjent med registreringer av arten på andre deler av vassdraget og det er stor sannsynlighet for at arten hekker på berørte elvestrekning. Dersom det gis konsesjon i saken, bør det etableres kunstige hekkeplasser for *fossefall*.

Biologisk Mangfold - Akvatisk miljø

Fisk og ferskvannorganismer

Av miljørapporten fremgår at Bøla ikke har anadrom fisk eller strekninger med storørret fra Snåsavatnet. Elva har imidlertid enkelte kulper på strekningen som egner seg for vanlig ørret. Drivsvatnet like oppstrøms inntaket har bestand av ørret og bidrar til Bølas ørretbestand.

Elvemusling

Nærmeste kjente forekomst av elvemusling er Seemselva på motsatt side av Snåsavatnet. Fylkesmannen har imidlertid ikke opplysninger om mulig forekomst av elvemusling i Bøla.

Ål

Eventuell forekomst av ål er ikke omtalt i framlagte konsesjonssøknad. Det er forekomst av ål i Snåsavatnet der Bøla renner ut. Fylkesmannen har imidlertid ikke opplysninger om mulig forekomst av ål i Bøla.

Miljørapporten konkluderer med prosjektområdet vurderes å være av liten (til middels) verdi for akvatisk miljø og at omsøkte prosjekt forventes å gi middels negativ påvirkning på akvatisk miljø, og dermed og samla liten negativ konsekvens.

Fylkesmannen har ikke vesentlige merknader til konsesjonssøknadens verdisetting eller konsekvensvurderinger for *fisk og ferskvannorganismer*.

Avbøtende tiltak

Av aktuelle avbøtende tiltak er det særlig relevant å peke på:

Tilpasse eventuell anleggsperiode etter reindriftens bruk

Området er en del av et viktig vinterbeite og i perioder kan være mye rein her. Anleggsperioden må derfor tilpasses beitebruken i området.

Minstevannføring

I søknaden foreslås minstevannføring på 120 l/s hele året som er tilnærmet lik Q95. Fylkesmannen mener dette vil ivareta de miljømessige interesser på en tilfredsstillende måte og har ingen vesentlige merknader til dette.

Endre damsted

Som nevnt tidligere ligger planområdet i et av de viktigste fritids-/friluftsområdene i Steinkjer kommune. Planlagt inntaksdam ligger helt inntil vegen/innfallsporten til dette området. Fylkesmannen vil derfor tilrå at inntaksdam flyttes lenger ned i elva for å unngå terrenginngrep og inntaksdam ved innfallsporten til fritidsområdene (hytteområder) ved Driftsvatnet og Øyingen og til de viktige friluft- og turområdene opp mot Brandheia/Brandheiklumpen.

Støydemping

Kraftstasjonen vil medføre støy, både fra turbinene og fra utløpskanal, noe som vil være negativt bl.a. for friluftssinteresser. Tiltak her må vurderes. Eventuelle støyplager i/ved inntaksdammen i forhold til nærliggende hytter må også vurderes.

Endring av utløp fra kraftstasjonen

I framlagte plan skal utløpet fra kraftstasjonen føres i rør/kanal over myra vest for veien ved Råtjønna. Et avløp over myra vil medføre vesentlige terrenginngrep i myrområdet. Vi tilrår at avløpet føres i grøft/rør langs veien til fram til Bøla ved veikrysset til Råtjønndalen.

Jordkabel

Nett-tilknytting til eksisterende nett via jordkabel vil være positivt både av hensyn til kollisjonsfare for fugl og av hensyn til landskapsbildet i området.

Etablering av kunstige hekkeplasser for fossefall

Fossefall er som nevnt foran særlig negativt utsatt ved utbygging av elvekraftverk. Dersom det gis konsesjon i saken, bør det etableres kunstige hekkeplasser for fossefall.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen har ikke vesentlige innvendinger mot framlagte konsesjonssøknad for Bøla kraftverk. Vi forutsetter imidlertid at det pålegges relevante avbøtende tiltak.

Dersom det gis konsesjon vil Fylkesmannen tilrå følgende tiltak:

- Tilpasse eventuell anleggsperiode etter reindriftens bruk av området
- Pålegge minstevannføring på nivå med lavvann 5-persentil
- Flytte inntaksdam lenger ned i elva for å unngå terrenginngrep og inntaksdam ved hyttefelt og innfallsporten til et viktig fritids-/friluftsområde i Steinkjer kommune
- Støydempingstiltak ved inntaksdam og kraftstasjon
- Endre avløp fra kraftstasjonen for å redusere terrenginngrep
- Jordkabel ved nett-tilkobling av hensyn til kollisjonsfare for skogsfugl/ryper og av hensyn til landskapsbildet
- Etablere kunstige hekkeplasser for Fossefall

Med hilsen

Bjørnar Wiseth (e.f.)
Miljøverndirektør

Øystein Lorentsen
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Strinde og Bøle almenning v/ Åsmund Brattberg	Bindesveien 13	7717	STEINKJER
Steinkjer kommune	Postboks 2530	7729	Steinkjer